

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Kivándorló-kutatás a SEEMIG projektben

Egy kísérleti jellegű adatfelvétel tapasztalatai

– *avagy hogyan lehetne mégis kivándorlást kutatni?*

Blaskó Zsuzsa
tudományos főmunkatárs
KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

**Helyzetkép. 50 éves az NKI
2014 január 20.**

„Managing Migration and its Effects in South-East Europe”

Finanszírozó az Európai Unió South-East Europe programja

8 ország, 19 partnerintézmény (nemzeti statisztikai hivatalok, kutatóintézetek, önkormányzatok)

Vezető partner: KSH

NKI: az adatrendszer-fejlesztésért felelős WP vezetője

A pilot vizsgálat

Céljai

nagy elemszámú, reprezentatív kivándorló minta előállításával...

1. alternatív becslését adni a kivándorlók számának
2. megbízható információkat gyűjteni a célsokaság összetételéről (társadalmi, demográfiai jellemzők, migrációs tapasztalatok)
3. elérhetőségi adatokat gyűjteni a kivándorlókhöz és körükben újabb adatfelvételt készíteni, részletesebb adatok gyűjtésével

Módszere

országos reprezentatív háztartási mintából indulva a háztartásoktól kapcsolódó migránsokról kérdezni. (LFS – MEF)

Helyszíne: Magyarország és Szerbia

Ideje: 2013 január – november

Készítői: Gödri Irén (kutató), Fraller Gergely (súlyozás, statisztikai szakértő),
Jamalia Natalie (kutatási asszisztens)

KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Háztartás-
felvétel a
kibocsátó
ország-
ban
(LFS)

Kiván-
dorlók
beazo-
nosítása;
adataik
lekérdezése

Elérhető-
ségek
gyűjtése

Kérdőíves
vizsgálat a
kivándorlók
körében

Szakirodalmi előzmények – kivándorló-becslés

Kibocsátó országból induló (origin-based) reprezentatív kivándorló-felvételek

„*Indirect Estimation and Multiplicity Sampling Methods*” (Zaba 1987):
kibocsátó országban reprezentatív háztartási mintán gyűjtünk adatot
kivándorlókról

- Multiplicity sampling: többszörös bekerülés lehetősége
- Indirect estimation: eredetileg halandóság vizsgálatára fejlődő országokban. Az eredeti mintakereten kívül eső személyekről gyűjtünk adatokat.
- Speciális súlyozási technikák (Generalised Weight Share Method)

Szakirodalmi előzmények - közvetlen migráns kutatás előkészítése

Ghimire, D.J. – Williams, N. – Thornton, A. – Young-DeMarco, L. – Bhandari, P. 2012

- Kivándorlók Nepáĺból a Gulf Cooperation országokba
- már működő panel-kutatásra épül: Nepal, Chitwan Valley Family Study
- rendkívíűl sikeres: a beazonosított kivándorlók (460) 92%-hoz elérhetőségi adat, ennek 87%-át 6 hónapon belül; 26 hónapon belül pedig 95%-át meginterjúvólták
- Rugalmas, innovatív terepmunka-elemek: mobilhívási lehetőség; szoros kapcsolat az interjúalanyok és a terepmunkások között
- lefedett migráns-kör: „*a family member of the sample household who was away from the hh most of the time in the 6 months before*”

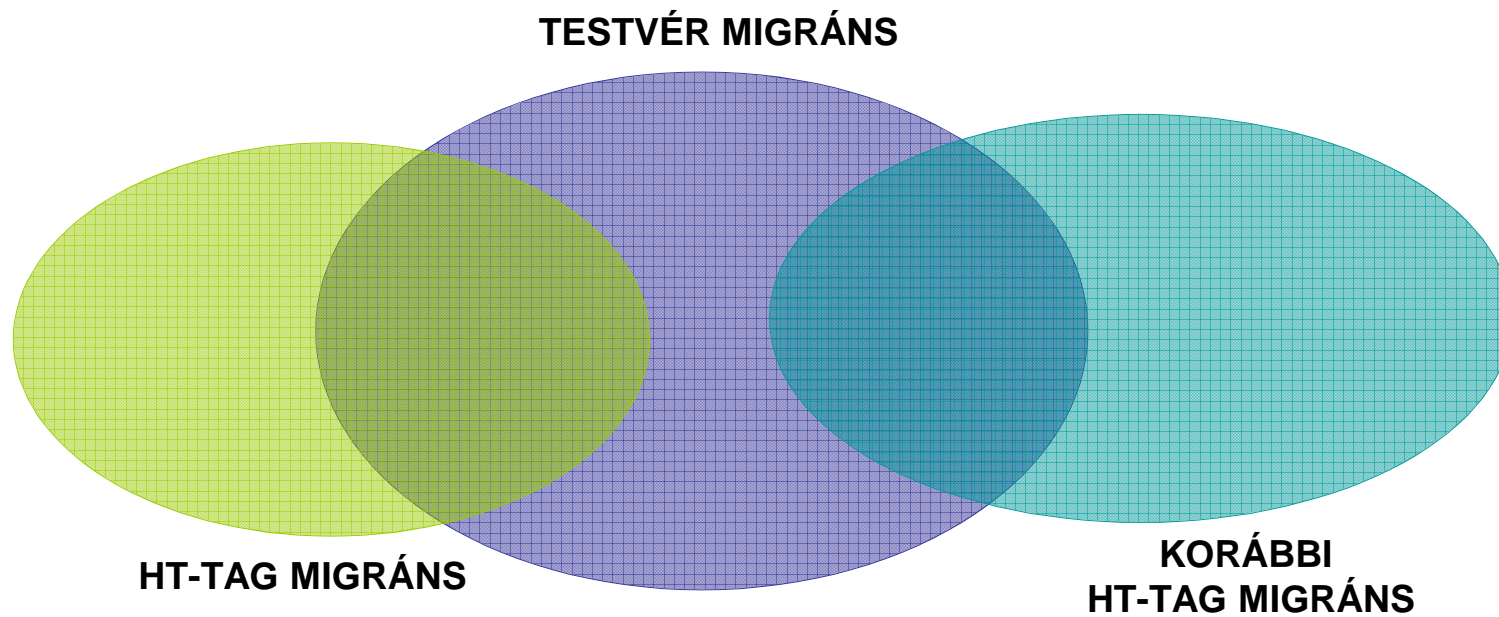
Beuchemin, C. and Gonzalez-Ferrer A. (2011)

- MAFE: Afrikából Európába
- kisebb minta, nem reprezentatív de hasonló elemek
- nagyon gyenge elérési mutatók

KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Közvetett mintavétel a SEEMIG felvételen

Előnyök

- reprezentativitás lehetősége
- a befogadó országok széles körét lefedi
- összetett elemzési lehetőségek

Hátrányok, nehézségek

- teljes kivándorló háztartások lefedésének problémája
- szoros kötődésekkel rendelkező kivándorlók túlreprezentáltak lehetnek
- adatvédelmi kérdések
- várhatóan alacsony válaszadási arány úgy az első körben, mind a migránsok körében (elektronikus surveyek válaszadási aránya)

KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

A megvalósulás

Célsokaság mintába került tagjai

?????

1.

Kérdőívben rögzített migráns

2401

2.

Migráns alap-adatokkal

1408

3.

Migráns elérhetőségi adattal

546

4.

Helyes elérhetőségi adat

????

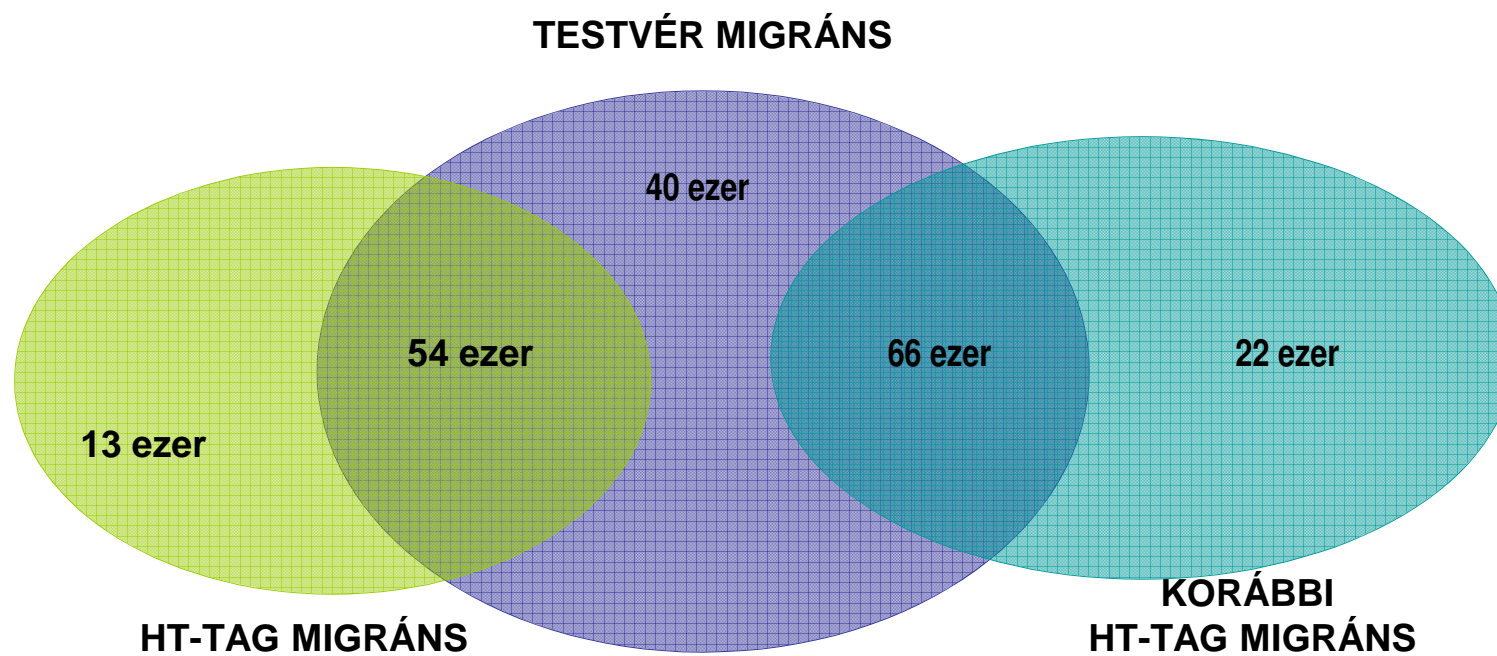
5.

Sikeres migráns-interjú

kb. 120

KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

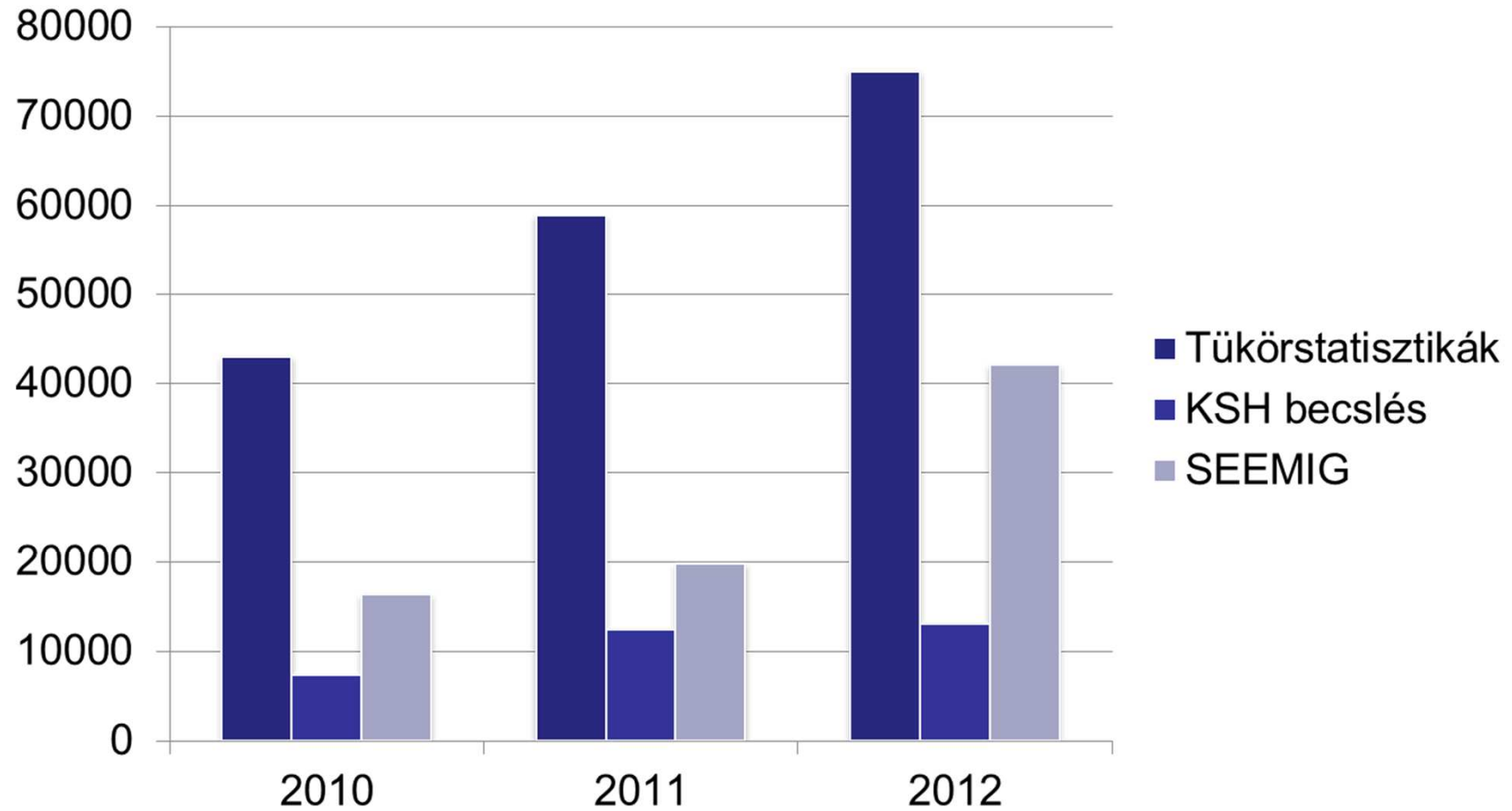
KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Definíció	Adatforrás	Becslés
Külföldön élő Magyar állampolgárok (roved és hosszú táv együtt) 211 október 1.	Census 2011	203 000
EGT országokban élő magyar állampolgárok 2012	Tükörstatisztikák EUROSTAT (2013) Ausztria és GB esetében kiegészítve – Gödri Irén	230 000
18-49 éves Magyar állampolgárok állandó bejelentett magyarországi lakcímmel	NKI 2013	335 000
15-74 éves külföldön élő magyar állampolgárok	SEEMIG 2013	195 000
Magyarországi háztartások külföldön élő (volt) tagjai 15+	TÁRKI-NKI becslés	240 000

KSH NÉPESÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Kivándorlók száma 2010-2012

Miért becsültük alá a kivándorlók számát? Tapasztalatok az adatfelvétel során

Nagyfokú bizalmatlanság

- Kérdezői kérdőívek egyöntetűen bizalmatlanságról számolnak be
- Jellemző kérdezetti reakciók:
  - Bizalmatlanság az adatgyűjtés céljait illetően
  - Félelem a lehetséges adminisztratív következményektől:
    - Hazai szociális juttatások elvesztése
    - Illegális munkavállalás szankciói
    - „hazakényszerítik”
    - Adóelkerülésekre derül fény

Ezek miatt:

- Nem is jelezték, hogy van migráns ismerős
- Ha jelezték is, nem adtak meg statisztikai adatokat
- Nem adtak meg elérhetőséget

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Miért becsültük alá a kivándorlók számát? - Magyarázatok

Általános okok:

a migrációs mint érzékeny kutatási téma
harmadik személyről való adatszolgáltatás nehézségei

Ország-specifikus okok:

növekvő mértékű kivándorlás
nagyfokú politikai és média- figyelem
politikailag érzékeny kérdés

SEEMIG-specifikus okok

LFS hatás?

Érzékeny témáról nem szívesen számolnak be állami hivatal
képviselőjének?

Megterhelő kérdéssor végén

„igen” válasz újabb kérdéseket von maga után

Értékelés, következtetések

1. a közvetlen migráns-kutatás ilyen módon nem reális cél
2. a migránsokról való indirekt adatgyűjtés az LFS-en keresztül viszont igen:
  - kevés, célzott kérdés
  - törekedni kell a válaszadási hajlandóság növelésére
  - kivándorló-szám becslés + néhány alapmegoszlás
3. összegyűjtött adatok értékesek, példa nélkül nagy minta, számtalan elemzési lehetőség
DE: (szelektív) lemorzsolódást vizsgálni kell!